

ایران و برنامه عمران ملل متحد

بمنوان یکی از اعضاء اصلی سازمان ملل متحد ، ایران به حمایت کامل خود از این سازمان ادامه میدهد و قویا به پیشبرد همکاری بین المللی در زمینه اقتصادی و اجتماعی ایمان دارد . حمایت از ملل متحد بمنوان یکی از نشانه های سیاست مستقل ملی ما که سنگ زیر بنای اصول روابط بین المللی ایران را تشکیل میدهد بارها مورد تاکید مجدد قرار گرفته است .

قدرت ویژه جغرافیائی و اقتصادی ایران ، روابط دوستانه اش با کلیه ملتها از جمله قدرتهای بزرگ و دورنمای بین المللی آن موجب میشود که ایران بتواند در شرایطی کاملا مناسب رهبری فعالانه تری را در این مسیر بعهده گیرد .

پیشنهاد شاهنشاه آریامهر در مورد ایجاد يك صندوق بیطرف برای دادن کمک مالی به کشورهای در حال توسعه ، نقش رهبری هیات نمایندگی ایران در ششمین اجلاس فوق العاده مجمع عمومی ملل متحد پیرامون مواد اولیه و توسعه ، و کمکهای مالی ایران به کشورهای در حال توسعه بر اساس دوجانبه بازتاب روح همکاری بین المللی کشور ما بشمار میرود . در مسیر يك چنین سیاستی که ما با وفاداری پیموده ایم باید ملاحظاتی بیشتری در مورد امکان افزایش کمکهای مالی ما به برنامه عمران ملل متحد بعمل آید و همچنین شایسته است که امکان استفاده از تسهیلات سازمان ملل متحد را در جریان برنامه ریزی و اجرای کمکهای مالی دوجانبه خود بررسی نماییم .

تاکنون بخش اعظم منابع مالی سازمان ملل متحد از جمله برنامه عمران ملل متحد را کشورهای توسعه یافته تامین کرده اند . بمنوان مثال پیش بینی میشود در سال ۱۹۷۴ مجموع کمکهای مالی به برنامه عمران ملل متحد به ۳۶۳ میلیون دلار بالغ شود که از این مقدار دو سوم توسط کشورهای صنعتی پرداخت شده ، در حالیکه کمک ایران معادل ۱ میلیون دلار است . مثال دیگر : مجموع بودجه سالیانه عادی سازمان جهانی خواربار و کشاورزی در سال ۱۹۷۴ ، ۵۴ میلیون دلار است که ۱۳۴ هزار دلار آن توسط ایران پرداخت شده است .

از طرف دیگر ایران قرار است طی سالهای ۱۹۷۸-۱۹۷۳ معادل ۲۰ میلیون دلار از برنامه عمران ملل متحد بمنوان کمکهای چند جانبه دریافت دارد . (۴ میلیون دلار هر سال)

ایران بمنظور توسعه کمکهای فنی ملل متحد، ۱۲ میلیون دلار به این مبلغ اضافه کرده است. میزان این کمکها به تناسب از کمکهائی که توسط سایر کشورها در شرایط مشابه ارائه گردیده تجاوز کرد. اکنون با توجه با افزایش درآمد نفت، ایران در موقعیتی قرار گرفته که میتواند کمک مالی خود را به برنامه عمران ملل متحد افزایش دهد.

افزایش منابع مالی ما و اهمیت بالذات کشور ما در صحنه جهانی این نکته را بیشتر مورد تاکید قرار میدهد. فکر همکاری بین المللی اکنون اصل لاینفک جامعه بین المللی بشمار میرود، هدف اصلی آن کمک به توسعه کشورهای فقیر و کسب تکنولوژی مدرن بمنظور کاهش شکاف بین آنها و کشورهای ثروتمند میباشد. این همکاری طی دوده گذشته از طریق برنامه کمکهائی يك و چند جانبه (بانك جهانی - بانکهای منطقه ای ملل متحد و غیره) توسعه یافته و منجر به افزایش تولید سالیانه ای معادل $\frac{4}{8}$ درصد در کشورهای در حال توسعه گردیده است. جمع کمکهای خارجی تا سال ۱۹۶۸، $\frac{6}{15}$ میلیارد دلار بود که ۱۰ درصد مجموع سرمایه گذاریهای کشورهای در حال توسعه و یا ۲۰ تا ۵۰ درصد سرمایه گذاری برای بعضی کشورها مانند هند - پاکستان و یا تونس را تشکیل داد. در گذشته تقریباً ۹۰ درصد کمکها از طریق کمکهائی دوجانبه و بقیه از طریق سازمان ملل و بانک جهانی انتقال یافته است.

مزیت کمکهای چند جانبه در اینست که با ملاحظات سیاسی مخلوط نشده بلکه بدون توجه به سیستم داخلی و ایده لوژی يك کشور صرفاً در جهت پیشبرد اجتماعی و اقتصادی آن صورت میگیرد.

معهدا ممکنست در سیستم کمکهای چند جانبه نیز نواقصی مشاهده گردد. زیرا برخی از سازمانهای بین المللی تحت نفوذ بعضی قدرتها هستند یا روش قابل مواخذه ای را دنبال میکنند یا کارآئی کافی ندارند و بالاخره سطح و کیفیت کارشناسان بین المللی همیشه آن طوری که انتظار میرود بالا نیست. بخاطر این دلایل بعضی از کشورها ترجیح میدهند کمکهای خود را بر اساس دوجانبه ارائه دهند. از طرف دیگر با در نظر گرفتن این امر که سیستم بین المللی از مزیتها بی برخوردار است. بعضی از کشورها از جمله کشورهای اسکاندیناوی ترجیح می دهند تیمی از کمکهای خود را از طریق سازمان های بین المللی یا چند جانبه اعطاء کنند.

ایران بعنوان يك کشور در دریافت کننده بدلائل زیر کمکهای چند جانبه را ترجیح میدهد:

- ۱- این نوع کمکها با سیاست خارجی ناشی از استقلال ملی ایران مطابقت دارد.
- ۲- این کمکها حالت ترجم یا خبریه را نخواهد داشت.
- ۳- ایران می تواند از طریق عضویت خود بر تصمیمات سازمان ملل متحد تأثیر بگذارد.
- ۴- بسیاری از پروژه های توسعه ای در اشل گسترده نیازمند داشتن کارشناسانی از کشورهای مختلف است تا فقط يك کشور.

در سال ۱۹۷۳ ملتها در يك تجربه مشترك که ممکنست موجب ارتقاء آگاهی جدیدی نسبت به وابستگیهای جهان باشد شريك شدند. در همه کشورهای مردم کمبود منابع و مواد اولیه را در سراسر جهان بخصوص در مناطقی که با مشکلات سایر کشورها بستگی پیدا کرد تشخیص

دادند، در حال بروز این مشکلات نظام بین‌المللی جدیدی متکی بر سهیم شدن عادلانه‌تر در ثروت و مسئولیتها ظهور خواهد کرد و اجلاسیه ویژه مجمع عمومی ترکیبات این نظم را هم اکنون مشخص کرده است. تحت این نظم جدید نقش ایران از یک اهمیت جهانی می‌تواند پر خوردار شود.

ابتکار چشمگیر شاهنشاه آریامهر که بتصویب اعضای او پک رسید رابطه اساسی بین کشورهای تولیدکننده و مصرف‌کننده نفت بخصوص کشورهای توسعه یافته را تغییر داده است. بعلاوه این امر موجب گردیده که تولیدکنندگان مواد اولیه غیر از نفت نیز در روابط خود با کشورهای توسعه یافته چنین روشی را دنبال کنند. کشورهای در حال توسعه همواره خود را مانند یک زندانی در یوغ تجارته و پولی احساس کرده‌اند، جائیکه می‌بینند مواد اولیه و محصولات ابتدائی آنها (نفت و مواد غذایی) با قیمتی نازل به کشورهای صنعتی صادر می‌شود.

کشورهای تولیدکننده نفت اکنون درجهه مقدم کلیه کشورهای در حال توسعه، منظور از میان برداشتن این نابرابری، قرار گرفته‌اند. آنچه که بعضی‌ها «جهان چهارم» می‌نامند اکنون ظهور کرده است. در حالیکه ایران در جنگ با اصطلاح نفت پیروز شده، باید هنوز توجه بیشتری بسایر مشکلات عمده زمان ما، مانند بحران مواد غذایی و توسعه کشورهای کم درآمد، مبذول دارد.

شاهنشاه آریامهر در سخنان روز ۲۳ دسامبر ۱۹۷۳ خود ایده جدیدی را مطرح فرمودند که از طرف سازمان ملل متحد و سایر کارگزارهای بین‌المللی از جمله صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی با استقبال روبرو شده است. تشخیص و درک این پیشنهاد همراه با تحکیم مناسب برنامه عمران ملل متحد و استفاده از کارگزاری‌های ویژه سازمان ملل منظور برنامه ریزه و اجرای کمکهای مالی دوجانبه ما، کشورهای در حال توسعه را قادر خواهد ساخت تا استقلال ملی خود را حفظ نموده و توسعه منابع طبیعی خود را کنترل نمایند. برای ایران هم مناسبتر خواهد بود که کمکهای مالی خود را از طریق کانال‌های چندجانبه ارائه دهد و در کمک به توسعه این کشورها از کاردانی بدون تعصب بین‌المللی استفاده نماید. بر همین اساس ایران میتواند از طریق برنامه جهانی خوراک که توزیع آزاد مواد غذایی را بمنوان انگیزه‌ای برای اجرای پروژه‌ها، توسعه در کشورهای فقیر، مورد استفاده قرار می‌دهد، نقشی انسانی و توسعه‌ای ایفا کند.

از طریق صندوق کودکان ملل متحد (یونیسف) که بر مشکلات مادران و کودکان تکی دارد، ایران می‌تواند به این قسمت که از لحاظ آینده بسیار مهم است کمک نماید.

با استفاده از امکانات صندوق فعالیت‌های جمعیتی ملل متحد، ایران میتواند به کشور رشد جمعیت در کشورهای علاقمند، کمک کند. از طریق برنامه عمران ملل متحد و کارگزاران ویژه متنوع آن مانند سازمان جهانی خواروبار و کشاورزی (فائو) سازمان علمی، تربیتی فرهنگی ملل متحد (یونسکو)، سازمان جهانی بهداشت، و سازمان بین‌المللی کار، ایران میتواند هم فعالیت‌های خود را در سراسر جهان عقب مانده گسترش دهد و هم کمکهای دوجانبه خود به بعضی کشورهای وقتیکه علاقمند به تأمین کمکهای مخصوص است، جریان دهد. با جریان کمکها از طریق سیستم ملل متحد ایران میتواند در امر هزینه‌های اداری و تأمین نیروی انسانی، کمیا که جهت ایجاد مکانیسم کمک دوجانبه مورد نیاز است صرفه‌جویی نماید.